ADVOKATETIK
Tystnadspliktens omfattning

Advokatdagarna
2012

Bo Ahlenius

Lena Frånstedt Lofalk

ADVOKATFIRMAN GLIMSTEDT

NORD & Co.

Advokatyrkets kärnvärden

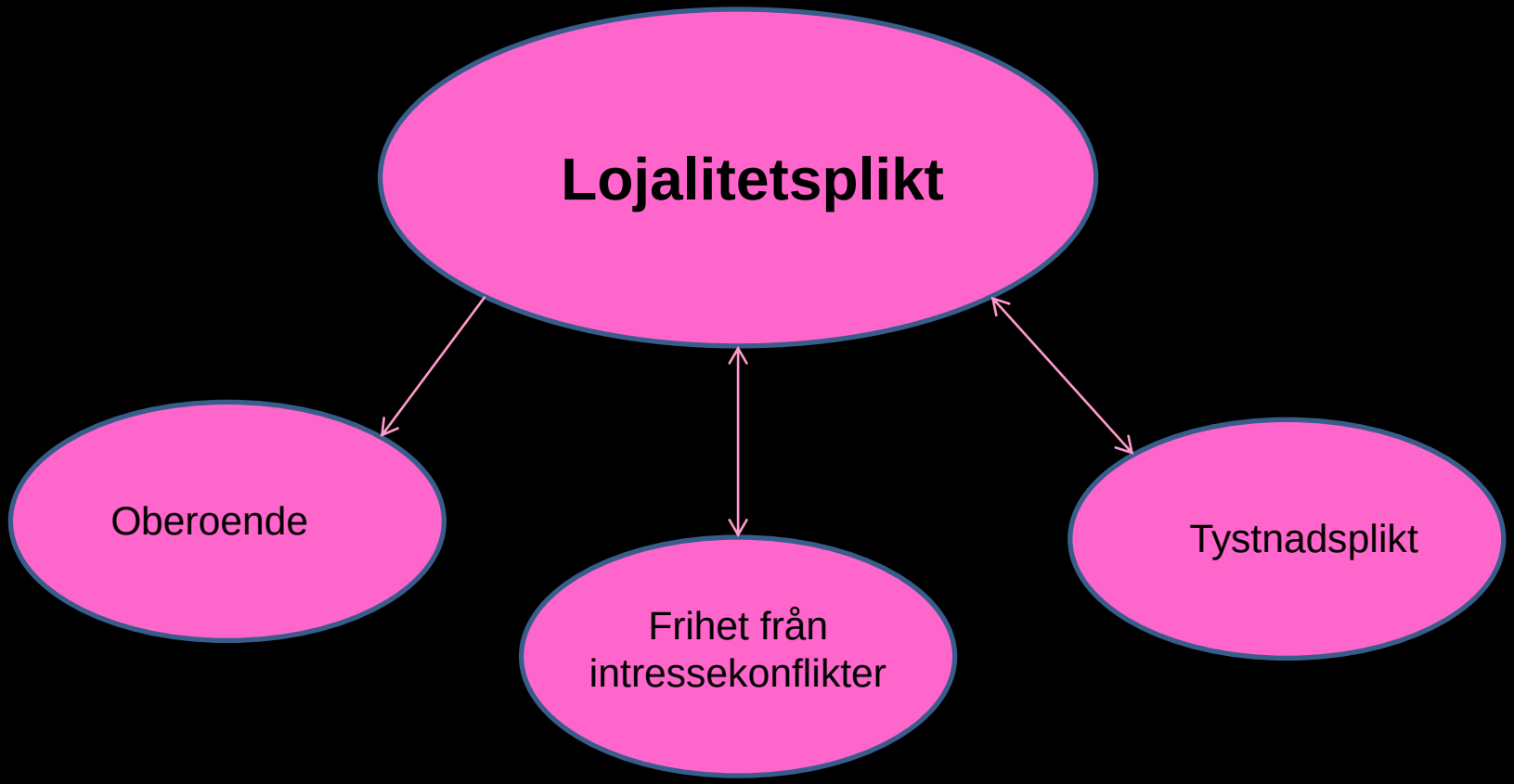

Rättegångsbalken 8:4

En advokat skall i sin verksamhet redbart och nitiskt utföra de uppdrag som anförtrotts honom och iaktta god advokatsed. En advokat är skyldig att förtiga vad han får kännedom om i sin yrkesutövning när god advokatsed kräver detta.

Vägledande regler om god advokatsed 2.2

2.2.1 En advokat har tystnadsplikt avseende det som anförtrotts advokaten inom ramen för advokatverksamheten eller som advokaten i samband därmed fått kännedom om. Undantag från tystnadsplikten gäller om klienten samtyckt därtill eller laglig skyldighet att lämna upplysning föreligger. Undantag gäller vidare i den mån yppandet är nödvändigt för att advokaten skall kunna värja sig mot klander från klientens sida eller hävda befogat ersättningsanspråk avseende det ifrågavarande uppdraget.

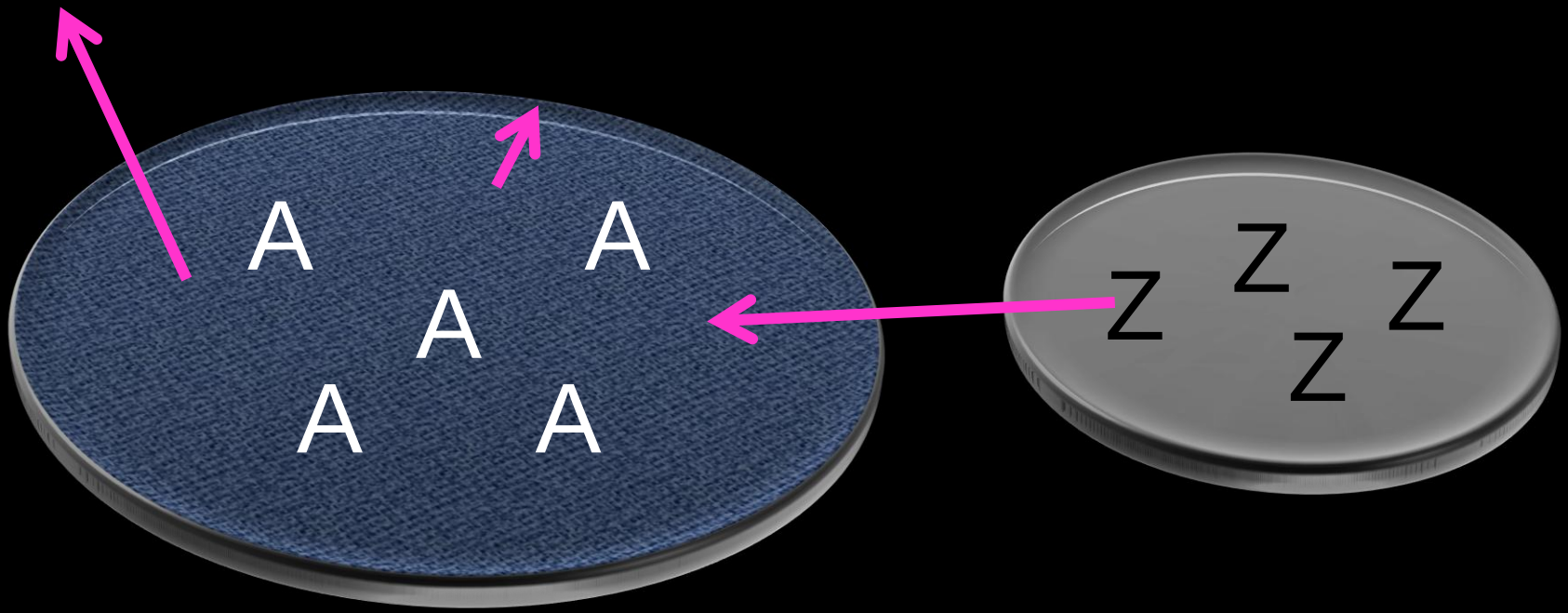
A
A
A
A
A
Z
Z
Z
Z

Vägledande regler om god advokatsed 2.2 forts.

2.2.2 En advokat är skyldig att iaktta diskretion om sina klienters angelägenheter. En advokat får inte utan skäl göra sig underrättad om ärenden som förekommer på den byrå där advokaten är verksam, men som advokaten inte själv arbetar med.

Vägledande regler om god advokatsed 2.2 forts.

2.2.3 En advokat är skyldig att ålägga sin personal samma tystnadsplikt och diskretionsplikt som gäller för advokaten själv.

Rätt att bryta tystnadsplikten

* Utfå arvode

* Värja sig från klander

Rättegångsbalken 36:5; Frågeförbudet

Advokater, [……] får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning har anförtrotts dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den, till vars förmån tystnadsplikten gäller, samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.
Utan hinder av vad som sägs i andra eller tredje stycket föreligger skyldighet att vittna för:

1. Advokater och deras biträden, dock ej försvarare, i mål angående brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. …….

Rättegångsbalken 27:2; Beslagsförbudet

Beslag må ej läggas på skriftlig handling, om dess innehåll kan antagas vara sådant, att befattningshavare eller annan, som avses i 36 kap. 5 §, ej må höras som vittne därom, och handlingen innehaves av honom eller av den, till förmån för vilken tystnadsplikten gäller.

Rättegångsbalken 38:2; Editionsplikt

Innehar någon skriftlig handling, som kan antagas äga betydelse som bevis, vare han skyldig att förete den: sådan skyldighet åligger dock ej i brottmål den misstänkte eller den som till honom står i sådant förhållande, som avses i 36 kap. 3 §.

Befattningshavare eller annan, som avses i 36 kap. 5 §, må ej förete skriftlig handling, om dess innehåll kan antagas vara sådant, att han ej må höras som vittne därom; innehaves handlingen av part, till förmån för vilken tystnadsplikten gäller, vare han ej skyldig att förete handlingen.

Konkurrenslagen 5:11

Åtgärder enligt 1 eller 6 § får inte avse en skriftlig handling

1. vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet, och

2. som innehas av advokaten eller biträdet eller av den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller.

Om Konkurrensverket anser att en viss handling bör omfattas av en undersökning och den som åtgärden avser åberopar att handlingen är skyddad enligt första stycket, ska handlingen omedelbart förseglas och skyndsamt överlämnas till Stockholms tingsrätt av Konkurrensverket. Tingsrätten ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av Konkurrensverkets undersökning.

Skatteförfarandelagen 47:1 (tidigare Taxeringslagen 3:13)

Uppgifter och handlingar som ska undantas från kontroll

Undantag av uppgifter från föreläggande

Ett föreläggande som gäller kontroll av uppgifts- eller dokumentationsskyldighet får inte avse en uppgift i en sådan handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Ett sådant föreläggande får inte heller avse en uppgift som har ett betydande skyddsintresse om det finns särskilda omständigheter som gör att uppgiften inte bör komma till någon annans kännedom och uppgiftens skyddsintresse är större än dess betydelse för kontrollen.

Utsökningsbalken 4:15

Tredje man är skyldig att uppge huruvida gäldenären har fordran hos honom eller annat mellanhavande med honom, som kan vara av betydelse för bedömning i vad mån gäldenären har utmätningsbar egendom, samt att ange den närmare beskaffenheten av mellanhavandet.

Kontakt
Bo Ahlenius
Telefon: 046-12 40 30
Mobil: 0708-15 23 13
E-mail:bo.ahlenius@glimstedt.se

Kontakt
Lena Frånstedt Lofalk
Telefon: 08-407 37 05
Mobil: 070-555 80 85
E-mail:lena.lofalk@nordcompany.se

Situation 1

Vid ett rån mot ett museum tillgreps flera dyrbara tavlor.

Kort tid efter rånet fick advokaten Sture Storm besök av Sven och Pelle. Sture Storm kände Sven sedan tidigare eftersom han varit offentlig försvarare för honom och han visste därför att Sven hade avtjänat ett flerårigt fängelsestraff för förmögenhetsbrott. Pelle, som presenterades för honom enbart med förnamnet, var tidigare okänd för honom. Sven berättade dock att han och Pelle träffats på en kriminalvårdsanstalt där de båda avtjänat ett längre fängelsestraff. Det framgick också att Pelle var dömd för grovt rån.

Vid besöket hos Sture Storm berättade Sven att Pelle blivit kontaktad av en person som i sin tur kände en person som hade upplysningar om de stulna tavlorna. Sven och Pelle vill veta på vilket sätt de eller Store Storm kunde medverka till att tavlorna återställdes utan att de gjorde sig skyldiga till brott. ”Prislappen” för återställande var 10 miljoner kronor per tavla.

Per telefon sökte Sture Storm justitieministern, utan framgång. Av statssekreteraren blev han uppmanad att ta kontakt med polisen. Innan han hann göra detta kontaktade polisen honom. För polisen berättade Sture Storm att det fanns en ”prislapp” på tavlorna. Polisen ville se nytagna fotografier på tavlorna. Genom Sven och Pelle anskaffade Sture sådana fotografier, som han vidarebefordrade till polisen.

Några dagar senare blev Sture Storm anhållen. Det riktades misstanke mot honom om medhjälp till försök till grov utpressning. Sture förnekade brott. Han beskrev hela situationen för polisen, om hur Sven och Pelle besökte hans kontor etc. Han försattes på fri fot två dagar senare.

Situation 2

Advokaten Bengt Brolin har fått besök av Stefan som vill ha hjälp med att upprätta sitt testamente.

Stefan berättar för Bengt Brolin att han lider av en obotlig sjukdom och har för avsikt att ta sitt liv.

Bengt Brolin blir väldigt berörd och börjar fundera på om Stefans uppgift, om att han skall ta sitt liv, möjligtvis kan uppfattas som ett rop på hjälp. För att få vägledning i denna svåra situation vänder sig Bengt Brolin till Advokatsamfundet. Därifrån kan han inte få något absolut besked men han blir uppmanad att titta i Holger Wiklunds ”God advokatsed” för att läsa om nödfallssituationer. Bengt Brolin tycker att han får stöd för att bryta tystnadsplikten.

Bland de uppgifter som Stefan lämnat Bengt Brolin finns bland annat namn och telefonnummer till hans föräldrar. Detta tar Bengt Brolin till ytterligare stöd för att Stefan faktiskt ropar på hjälp.

Vid ett senare möte mellan Stefan och Bengt Brolin återkallar Stefan uppdraget eftersom Bengt Brolin säger att han inte kan bli färdig inom den tid som Stefan önskar.

Härefter ringer Bengt Brolin till Stefans mor och berättar om vad denne har sagt om sina planer. En ovetande, oförstående och mycket olycklig mor tackar Bengt Brolin för att han berättade.

Situation 3

Advokat Lena Larsson har just blivit uppringd av en person vid namn Rune Rask. Rune berättar att det företag där han är VD behöver akut hjälp med ett patentintrångsärende. Lena ber honom redogöra lite närmare för vad tvisten gäller och hur Runes företag ser på situationen. ”Skall man försöka nå en uppgörelse med motparten eller vill man gå den hårda vägen?” Rune berättar om företagets tankar kring detta. Lena begär också att få formaliauppgifter om motparten.

Lena lämnar över informationen om parterna till den medarbetare som utför jävskontroller på Advokatfirman. Det visar sig då att man hittar motparten som klient på Advokatfirman med en annan delägare, Bo Bengtsson, som klientansvarig. Lena ringer Rune och meddelar honom att Advokatfirman inte kan ta uppdraget på grund av jäv.

Nu kommer Lena i bryderi. Har hon fått en lojalitetsplikt mot Rune? Omfattas den information han lämnat till henne av sekretess?

Vad skall hon säga till advokaten Bo Bengtsson som är klientansvarig för motparten?

Lena väljer att tiga. Hon tycker det vore ojust mot Rune att berätta.

Situation 4

Sune Svensk och Ture Trotsig är åtalade för våldtäkt. De försvaras av advokat Anders And respektive advokat Birger Båg. Gärningen är förnekad.

Under en paus i huvudförhandlingen säger en nämndeman till de båda tilltalade, Sune Svensk och Ture Trotsig, ”Denna kvinna blåljuger, ni kan vara helt lugna”. I en paus på eftermiddagen den sista förhandlingsdagen säger samma nämndeman till Ture Trotsig att denne och Sune Svensk skulle hålla sig helt lugna. ”Säg ingenting, domaren står och väger men jag är skiljaktig”.

Det blir fällande domar som överklagas till Hovrätten. I första hand yrkar Sune Svensk och Ture Trotsig att *Hovrättens* dom skall undanröjas på grund av nämndemannens agerande.

Tingsrättens ordförande i målet meddelar att den angivne nämndemannen har förnekat att han gjort de påstådda uttalandena. Advokaten Birger Båg har för Hovrätten uppgivit att han efter samråd med sin huvudman återkallade viss bevisning som hade att göra med målsägandens trovärdighet, efter det att han blivit informerad om nämndemannens uppgifter.

Enligt Hovrättens mening borde advokaterna, eftersom de fäst avseende vid vad deras huvudmän berättat, omedelbart ha uppmärksammat rättens ordförande på situationen. Att så som de valt att göra, fortsättningsvis utföra talan åt respektive huvudman med utgångspunkt från uttalandena från nämndemannen, är oacceptabelt i frågan om en offentlig försvarare. ”Det kränker såväl grundläggande som övergripande principer för brottmålsförfarandet.”

Hovrätten skickade in sitt protokoll och beslut i målet till Advokatsamfundet för att få Disciplinnämndens bedömning.